

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN PERINNEHUONEEN NÄYTTELY

Alla on lyhyt selostus vitriinien keskeisimmistä esineistä ja kuvista. Perinnehuone avattiin vuonna 2002 ja sitä uudistettiin vuonna 2014, jolloin huoneen peräseinälle rakennettiin kuusi uutta vitriiniä. Näyttelyn kronologista järjestystä muutettiin tilankäytöllisistä syistä.

Vanhemman osan esineluetteloa säilytetään perinnehuoneessa.

Vitriini 1 Ruotsin vallan aika - 1809

Suomalainen upseerikoulutus alkoi Ruotsin vallan aikana vuonna 1779 Viaporin merisotakoulussa ja Haapaniemen Sotakoulussa. Haapaniemen Sotakoulu perustettiin kuningas Kustaa III:n määräyksellä eversti Yrjö Maunu Sprengtportenin ehdotettua tälle pysyvän sotakoulun perustamista Suomeen.

Koulu toimi alkuvuodet Kuopiossa, mutta siirtyi pian Haapaniemen ratsutilalle Rantasalmen pitäjään. Haapaniemen Sotakoulu oli hyvin arvostettu johtajansa, everstiluutnantti Samuel Möllerin ansiosta. Koulun nimi muuttui vuonna 1791 Haapaniemen kadettikouluksi. Se oli Ruotsin valtakunnan maineikkaimpia sotilasopetuslaitoksia ja se sai oppilaita myös Ruotsista.

Vitriinissä on mm.

- Kuva suomalaisen upseerikoulutuksen isästä Yrjö Maunu Sprengtportenista
- Kuva Haapaniemen kadettikoulun päärakennuksesta
- Aikaan liittyviä ohjesääntöjä
- Haapaniemen kadetin univormu ja ruotsalainen piilukkokivääri.

Vitriini 2 Autonomian aika 1809 - 1917

Suomen sodan 1808 - 1809 aiheuttaman katkoksen jälkeen sotilaskoulutus Venäjän vallan aikana alkoi Haapaniemessä uudelleen vuonna 1812. Koulun nimeksi tuli Haapaniemen kenttämittauskoulu. Vuonna 1819 koulu päätettiin siirtää Haminaan. Vuodesta 1821 upseerikoulutus jatkui Haminassa Suomen Kadettikoulussa. Venäläistämistoimenpiteet johtivat koulun lakkauttamiseen vuonna 1905.

Vitriinissä on mm.

- Kuva Suomen Kadettikoulun päärakennuksesta Haminassa 1821 - 1898
- Kuva vuonna 1898 valmistuneesta uudesta päärakennuksesta, joka on nykyinen Reserviupseerikoulun päärakennus
- Kenttämittauskoulun univormu ja Haminan kadetin puku
- Venäläinen floretti ja upseerimiekka

Suomen Kadettikoulun entiset oppilaat perustivat vuonna 1908 Suomen Kadettiklubin, joka siirsi koulun henkisen perinnön itsenäisen Suomen Kadettikoululle.

Vitriini 3 Kadettikoulu 1919 - 1939

Maan itsenäistymisen ja vapaussodan jälkeen upseerien perusopetuksen organisoiminen oli yksi kiireellisimmistä tehtävistä. Suomen kadettikoulu aloitti toimintansa 28.1.1919 Helsingissä Töölön Arkadiassa. Oppilaitoksen nimi lyheni ajan myötä Kadettikouluksi. Kadettikoulu muutti Arkadiasta Munkkiniemeen vuonna 1923.

Vitriinissä on mm.

- Kuva Arkadian rakennuksesta, nykyinen Eläintieteellinen museo
- Kuva 1. ja 2. Kadettikurssista
- Kuva kenraaliluutnantti Hannes Ignatiuksesta, Suomen kadettikoulutuksen käynnistäjästä ja upseerikoulutuksen kehittäjästä
- Kuva Munkkiniemen rakennuksesta ja kuvia kadettien koulutuksesta
- Kadettikoulun pienoislippu ja Kadettikoulun lipun luovutuskirja
- Kadetin juhlapuku ja miekka
- Ateenalaisten laulun sanat Eino Leinin käsialalla ja Kadettilupaus

Vitriini 4 Yliopistona yliopistojen joukossa

Maanpuolustuskorkeakoulu haki toimintansa alkuvuosina paikkaansa muiden yliopistojen joukossa. Ensimmäinen konkreettinen askel tällä tiellä otettiin 1994, kun rehtori hyväksyttiin Helsingin seudun korkeakoulujen rehtoreiden yhteistoimintafoorumiin. Lopullinen sinetti asialle saatiin vuonna 2000, kun rehtori hyväksyttiin Suomen yliopistojen rehtorien neuvoston jäseneksi. Perusteena hyväksynnälle oli mm. se, että korkeakoulu täytti akateemisen instituution laatu- ja tasovaatimukset opetuksessa ja tutkimuksessa. Tämä edellytti myös, että upseerikoulutuksen uudistukset tehtäisiin niin, että ne eivät uhkaisi omaksuttua akateemista koulutusmallia.

Upseerikoulutuksessa on runsaan kahdenkymmenen vuoden aikana tehty uudistuksia, jotka kuuluvat suurimpiin koskaan tehtyihin. Kaksi 2000-luvulla tehtyä, erityisesti perustutkintojen tutkintorakenteiden ja -sisältöjen uudistusta lähensivät edelleen Maanpuolustuskorkeakoulua ja muita yliopistoja kaikilla toiminnan tasoilla. Samalla varmistui, että suoritettavat tutkinnot vastaavat aidosti yliopistojen tutkintoja niin laajuudeltaan kuin vaatimustasoltaankin. Kehitys on johtanut myös siihen, että Maanpuolustuskorkeakoulu on ainoa eurooppalainen sotilasyliopisto, jossa voi suorittaa kaikki sotatieteiden tutkintotasot kandidaatista tohtoriksi.

Vitriinissä on mm.

- Seinätaulu Maanpuolustuskorkeakoulun yhteisistä arvoista vuonna 1997
- Maanpuolustuskorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmästä vuodelta 2010
- Kaavio toimipisteistä pääkaupunkiseudulla 2013
- Kaavio organisaatiosta vuonna 2015
- Valokuva Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto 40-vuotisjuhlassa 3.12.2009 Vanhalla ylioppilastalolla
- Valokuva Santahaminatalon ideoijasta, hallintojohtaja kommodori Aulis Minkkisestä, joka otti lapion kauniiseen käteen ja ryhtyi rakentamaan uutta taloa vanhan K-kaupan paikalle
- Arkkitehdin hahmotelma Santahamina-talosta vuodelta 2013
- Arkkitehdin hahmotelma Santahamina-talon sisätiloista vuodelta 2013
- Valokuva Santahamina-talosta syksyllä 2014

Vitriini 5 Parasta sotatieteellistä opetusta

Tutkimukseen ja alan parhaisiin käytäntöihin perustuvan sotatieteellisen opetuksen tavoitteena on kouluttaa yleissivistykseltään ja sotilaallisilta ammattitaidoiltaan pätevää upseeristoa puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen sodan ja rauhan ajan tehtäviin. Perustutkintoja ovat sotatieteiden kandidaatin (SK) ja maisterin tutkinnot (SM). Jatkotutkintoja ovat yleisesikuntaupseerin tutkinto (YE) ja sotatieteiden tohtorin tutkinto (ST). Yleisesikuntaupseerin tutkinto muodostuu kahdesta itsenäisestä, toisiinsa kytketystä kurssista, esiupeeerikurssista (EUK) ja yleisesikuntaupseerikurssista (YEK). Vuonna 2015 tähän rakenteeseen tehdään muutos.

Vitriinissä on mm.

- Kaaviokuva vuonna 2006 Bolognan prosessin mukaisesti asetetut perustutkinnon tavoitteet
- Kaaviokuva oppiainepohjaisen perustutkinnon rakenteesta vuonna 2014
- Kaaviokuva upseerikoulutuksen rakenteesta
- Kaaviokuva jatkotutkinnon rakenteen kehittymisestä
- Kaaviokuva kadettikurssin keston ja laajuuden kehittymisestä
- Upseerin tutkinnon merkki, EUK:n kurssimerkki ja YEK:n kurssimerkki.

Vitriini 6 Suuri näyttö

Keskimmäiseen vitriiniin on koottu valokuvia Santahaminasta. Järjestelmään liitettyyn tietokoneeseen on tallennettu evl, tietokirjailija Jarmo Niemisen ottamia kuvia Santahaminan luonnosta, elämistä ja korkeakoulun rakennuksista.

Vitriinissä on mm.

- Uimahalli on Suomen toiseksi vanhin
- Korkeakoulun kampusalue vuonna 2013
- Kadettikurssin pääsykokeen Cooperin testin alkuverryttely on käynnissä. Joukkoa johtaa liikuntakasvatusupseeri ylil Manne Isoranta
- Sotatieteiden kandidaatiksi valmistuneet kadetit urheilukentällä yhteiskuvassa elokuussa 2012
- Talvinen maisema Kadettitalon rannassa.

Vitriini 7 Parasta sotatieteellistä opetusta

Sotatieteiden tohtorin tutkinnosta säädettiin asetuksella vuonna 1997. Yleisesikuntaupseerin tutkinto oli aluksi edellytyksenä sotatieteiden tohtorin opinnoille. Ensimmäiset sotatieteiden tohtorin opiskeluoikeudet myönnettiin kesäkuussa 1999 kolmelle upseerille. Vuonna 2001 tehtiin mahdolliseksi sotatieteiden tohtoriksi väittelemisen myös siviileille. Vuonna 2014 tieteellisiä jatko-opintojaan tohtorikoulutusohjelmassa suorittavista henkilöistä noin kolmannes on siviilitaustaisia ja kaksi kolmasosaa sotilastaustaisia.

Vitriinissä on mm.

- Valokuva ensimmäisistä syksyllä 2013 sotatieteiden kunniatohtoriksi promovoiduista: Vasemmalta ministeri Antti Tanskanen, professori Hannele Niemi, teollisuusneuvos Kaarle Henrik Pentti, ministeri Elisabeth Rehn ja eversti Sampo Ahto, kuvasta puuttuu akateemikko Jorma K. Miettinen

- Valokuva ensimmäisestä tohtoripromootiosta syksyllä 2013, jolloin promovoitiin 23 tohtoria ja kuusi kunniatohtoria
- Tohtorien hatut ja miekat odottavat saajaansa promootiutilaisuudessa syksyllä 2013
- Valokuva Taistelukoulun kampusalueelta Tuusulassa. Vuoden 2015 alusta TKKK:n toiminta lakkautettiin ja täydennyskoulutus palasi Santahaminaan.

Parasta sotatieteellistä tutkimusta

Maanpuolustuskorkeakoulu edustaa sotatieteissä suomalaisen yliopistomaailman syvintä osaamista. Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimus tukee toisaalta puolustusvoimien pitkän aikavälin kehittämistä ja toisaalta tämän päivän tarpeita. Tavoitteena on puolustusvoimien suorituskykyjen kehittäminen. Tutkimuksen avulla Maanpuolustuskorkeakoulu varmistaa myös kykynsä tuottaa johtajia asiantuntijavalmiuksin. Sotatiede kattaa yleisten tieteenalojen sotaa, asevoimia, turvallisuutta ja kriisejä käsittelevät osa-alueet.

Vitriinissä on mm.

- Valokuvassa Maanpuolustuskorkeakoulun professorit vuonna 2003
- Valokuva komentaja- ja esikuntasimulaattorijärjestelmän esittelystä PE:n maavoimapäällikölle vuonna 2005
- Valokuva evl, ST Jari Rantapelkosesta, joka oli yksi kolmesta ensimmäisestä sotilasprofessorista
- Valokuvassa itseammuttua lähdeaineistoa tutkielmaa varten.

Vitriini 8 Auditoinnit ja laatu

2000-luvun alkupuolella alkaneiden ulkopuolisten arviointien tarkoituksena oli todeta opetuksen ja tutkimuksen laatu sekä oliko Maanpuolustuskorkeakoulu lunastanut paikkansa muiden yliopistojen joukossa. Korkeakoulujen arviointineuvosto (KKA) arvioi vuonna 2000 korkeakoulun kehittämistä ja sen yliopistollista luonnetta. KKA arvio vuonna 2010 laadunvarmistusjärjestelmän ja Aalto-yliopisto opetuksen kehittämisen kokonaisuuden vuonna 2013.

Opetuksen laadunarviointi on osa koko korkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmää. Tavoitteena on edistää opiskelijoiden syvällistä oppimista, laadukasta osaamista, kriittistä ajattelua ja elinikäisen oppimisen sisäistämistä.

Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimusta arvioidaan ja kehitetään tutkimuksen arviointi- ja palautejärjestelmällä. Järjestelmä koostuu tutkimuksen prosessien palautekyselyistä ja tutkimuksen laadun arviointiin käytetyistä menetelmistä.

Vitriinissä on mm.

- Vuoden 2001 auditointiraportti
- Vuoden 2010 auditointitodistus
- Tietoturvan hallintajärjestelmä auditoinnin perusteella Inspecta Sertifointi Oy myönsi korkeakoululle sertifikaatti keväällä 2011
- Vuoden 2013 auditointiraportti
- MPKK:n prosessikartta vuodelta 2010
- Kuva auditointitapahtuman palautetilaisuudesta vuodelta 2011
- Ulkopuolisen arvioinnin raportti Sotahistorian laitoksen tutkimuksesta.
- Mallinukke puettuna sotatieteiden tohtoriksi.

Vitriini 9 Maanpuolustuskorkeakoulu sotilaslaitoksena

Muista yliopistoista poiketen on Maanpuolustuskorkeakoululla osana puolustusvoimia myös määrätty poikkeusolojen tehtävät. Sodan ajan joukkojen perustamistehtävät edellyttävät laadittavien toimintasuunnitelmien lisäksi mm. vastuuta perustettavan joukon materiaalisesta ja koulutuksellisesta valmiudesta.

Vitriinissä on mm.

- Kuva ”Tahto 07” - esikunta- ja johtamisharjoituksesta
- MPKK:n oma siviilihenkilöstö osallistuu sotaharjoituksiin saadakseen tuntuman sotilasaineiden opetukseen
- Esillä on ensimmäinen maaston kulkukelpoisuutta ilmentävä salainen karttalehti vuodelta 1966
- Pioneerijohtamislaitteella (PIONJOHLA) laadittu ensimmäinen maaston perusanalyysi, josta on tulostettu paperinen versio vuodelta 1998
- Suomalaisten tahtoa puolustaa omaa maataan on kuin pullon henki. Jos sen päästää ulos, ei meitä pidättelee mikään.
- Esikunta- ja johtamisharjoituksessa 2012 kartta oli tärkeässä roolissa
- Kadettien koulutuksessa korostuu myös sodan ajan tehtävien osaaminen

Vitriini 10 Jääkärit Saksassa

Suomalaisia vapaaehtoisia koulutettiin Saksassa vuodesta 1915 alkaen. Keväällä 1916 suomalaiset jääkärit siirrettiin itärintamalle Latviaan ja joukko sai nimekseen Kuninkaallinen Preussin Jääkäripataljoona 27. Pataljoona hajotettiin virallisesti Saksassa 31.2.1918, jonka jälkeen jääkärit vanhoivat sotilasvalan Suomen lailliselle hallitukselle. Jääkärien pääjoukko saapui Suomeen Vaasaan 25.2.1918 osallistuen vapaussotaan valkoisen hallituksen joukoissa.

Vitriinissä on mm.

- Kuvia jääkärien koulutuksesta ja vaiheista
- Jääkäreille kuuluneita tunnuksia ja esineitä
- Jääkärieversti Gunnar Heinrichsille kuuluneet Jääkärikunniamerkki, Jääkäripataljoona 27:n pienoislippu ja Jääkäripatsas
- Jääkärikenraali Väinö Valveelle kuulunut kompassi ja nahkakotelo
- Suomalaisen Sotilaskäsikirjan eri versioita

Vitriini 11 Kadettikoulu 1940 - 1992

Kadettikoulu siirtyi Talvisodan jälkeen vuonna 1940 Santahaminaan. Heinäkuusta 1941 alkaen sen nimenä oli Maasotakoulu. Sotien aikana kadettikurssit toimeenpantiin lyhennettyinä Niinisalossa. Sotien aiheuttamien katkosten lomassa Maasotakoulu jatkoi toimintaansa, mutta säännöllinen kadettikoulutus jatkui vasta vuonna 1946. Vanhaan nimeen Kadettikoulu palattiin vuonna 1952, jolloin myös meri-, ilma- ja maavoimien kadettien alkuvaiheen opetus yhdistyi.

Vitriinissä on mm.

- Kadetin puku sota-ajalta
- Kuva Niinisalon lamellikasarmista, jossa toimeenpantiin sotien aikaiset kadettikurssit
- Kuvia Santahaminan uuden kadettikoulun avajaisista 24.3.1941. (Koulun on piirtänyt arkkitehti Olavi Sortta)
- Osia Kadettikoulun astiastosta
- Kadettioppilaskunnan ratsastuspalkinto sekä ratsastussaappaat

Vitriini 12 Sotakorkeakoulu 1924 - 1992

Sotakorkeakoulu aloitti toimintansa 3.11.1924. Koulu oli aluksi väliaikainen, mutta vakinaistettiin vuonna 1930. Sotavuosiksi koulutus keskeytettiin. Koulutus jatkui vuonna 1946. Sotakorkeakoulu vastasi yleisesikuntaupseerikurssien, ylemmän päällystön kurssien ja valtakunnallisten maanpuolustuskurssien toimeenpanosta. Koulussa tehtiin merkittävää ohjesääntö- ja tutkimustyötä.

Vitriinissä on mm.

- Sotakorkeakoulun ja Sotatieteen Laitoksen pienoisliput
- Sotakorkeakoulun ansiolevyke
- Yleisesikuntamajurin asetakki m/58
- Tolvajärven taistelun kartta
- Taktiikan harjoitus Helsingin puolustus vuodelta 1972
- Kuva Sotakorkeakoulun päärakennuksesta Liisankatu 1:ssä sekä kuvia vuosien varrelta
- Alhaalla kenraali Nenoselle kuuluneet matematiikan oppikirja ja laskutikku

Vitriini 13 Taistelukoulu 1927 - 1992

Taistelukoulun tehtävänä oli kouluttaa sodan ajan pataljoonankomentajat ja antaa jatkokoulutusta niille, jotka eivät kouluttautuneen yleisesikuntaupseereiksi. Tärkeimmät kurssit olivat esiupseerikurssi ja jalkaväen kapteenikurssi. Koululla oli suuri merkitys taktiikan ja koulutusperiaatteiden yhtenäistämässä sekä erilaisissa kokeiluissa.

Taistelukoulu aloitti toimintansa 1.9.1927 Viipurin lähellä Markovillassa. Sotien jälkeen koulu aloitti uudelleen toimintansa vuonna 1945 Santahaminassa, muutti Haminaan vuonna 1947 ja sieltä Tuusulaan vuonna 1949, jossa koulu toimi lakkauttamiseensa saakka.

Vitriinissä on mm.

- Jalkaväen majurin univormu
- Luutnantti talvitaisteluväestössä ml. Suomi-konepistooli
- Taistelukoulun pienoislippu, joukko-osastotunnus ja Taistelukoulun risti
- Jalkaväen oppaita ja ohjesääntöjä
- Kuvia Markovillasta ja Tuusulasta sekä koulun toiminnasta vuosien varrelta.

Vitriini 14 Maanpuolustuskorkeakoulu 1993 alkaen

Maanpuolustuskorkeakoulu perustettiin 1.1.1993 yhdistämällä Kadettikoulu, Taistelukoulu ja Sotakorkeakoulu yhdeksi korkeakouluksi, joka vastaa koko upseerikoulutuksesta. Maanpuolustuskorkeakoulu kuuluu Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen joukkoon. Korkeakoulun pääosat toimivat Santahaminassa, mutta sen osia on myös Tuusulassa ja Helsingin kantakaupungissa. Korkeakoulussa voidaan suorittaa sotatieteen kandidaatin ja maisterin tutkinnot, esiuupseerin tutkinto tai yleisesikuntaupseeritutkinto sekä sotatieteen tohtorin tutkinto.

Vitriinissä on mm.

- Maanpuolustuskorkeakoulun pienoislippu
- Kadetti maastopuvussa
- Korkeakoulun organisaatiokaavio 2007
- Opetusaineistoa
- Kuvia korkeakoulun vaiheista
- Luettelon valokuvineen itsenäisen Suomen Kadettikoulun ja/tai Sotakorkeakoulun käyneistä Mannerheim-ristin ritareista

S-G Grönberg, tammikuu 2010 ja Antti Myyryläinen joulukuu 2014